

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้น ไซ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลวัดกลางซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบ One- shot Case Study โดยใช้รูปแบบโครงงาน โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่อง วรรณกรรมสั้น ไซ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบโครงงาน โดยให้มีจำนวนนักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีคะแนนด้านผลสัมฤทธิ์ เฉลี่ยร้อยละ 80 ขึ้นไป 2) เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติทางทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบโครงงาน โดยให้มีจำนวนนักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีทักษะปฏิบัติทางทัศนศิลป์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 3) เพื่อศึกษาทักษะการทำโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้น ไซ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การสอนแบบโครงงาน 4) เพื่อศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้น ไซ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 44 คน โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยและอภิปรายผลตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปและบริบทของโรงเรียนเทศบาลวัดกลาง
2. ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้น ไซ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน
4. ผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้น ไซ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน
5. ผลการศึกษาทักษะการทำโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้น ไซ โดยใช้การสอนแบบโครงงาน
6. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้น ไซ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน
7. อภิปรายผล

1. สภาพทั่วไปและบริบทของโรงเรียนเทศบาลวัดกลาง

ความเป็นมาของโรงเรียนเทศบาลวัดกลาง โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง เทศบาลนครขอนแก่น ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2477 ใช้ชื่อว่า “โรงเรียนประชาบาล ตำบลเมืองเก่า 5” โดยได้อาศัย ศาลาการเปรียญเดิม เป็นที่เรียน ทำการสอนเฉพาะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ต่อมาในปี พ.ศ. 2478 ได้เปิดทำการสอน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 และได้โอนโรงเรียนไปขึ้นกับเทศบาลเมืองขอนแก่น โดยใช้ชื่อว่า “โรงเรียนเทศบาล 3 (วัดกลาง)” ต่อมา ได้มีการโอนโรงเรียนให้ไปขึ้นกับกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้โอนกลับมา ให้กับเทศบาลเมืองขอนแก่นอีกครั้ง และได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียน เป็นโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกลาง) ต่อมาเทศบาลได้อนุมัติ ให้เปิดสอนในระดับชั้นประถมปลาย และได้ก่อสร้างอาคารหลังใหม่ คืออาคาร 1 ในบริเวณปัจจุบัน และย้ายมาทำการสอนในบริเวณปัจจุบัน โดยมีนายทองพิน แก้วสากลผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่รักษาการในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ และวันที่ 3 ตุลาคม 2531 ได้มีคำสั่งให้นายสุวัฒน์ เหล่าชัย ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ โดยได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านพระครูมงคลสารนิเทศ เจ้าอาวาสวัดกลาง มอบพระพุทธรูปพระพุทธรูปศิลาให้มาประดิษฐานด้านหน้าโรงเรียน ในปีพ.ศ. 2534 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง ได้เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เปิดรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นโรงเรียนแรกในเทศบาลเมืองขอนแก่น และเป็น 1 ใน 12 โรงเรียนของเทศบาลทั่วประเทศ ได้รับรางวัลพระราชทานการจัดการศึกษาดิเค้นโรงเรียนขนาดใหญ่ เขตการศึกษา 9 กระทรวงศึกษาธิการ และได้รับรางวัลการจัดการศึกษาดิเค้นโรงเรียนขนาดใหญ่ ของกรมการปกครอง ปัจจุบันโรงเรียนเทศบาลวัดกลาง เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปัจจุบันมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 2,950 คน

ด้านบริบทชุมชนที่เื้อต่อผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนเทศบาลวัดกลางมีชุมชนในเขตพื้นที่บริการทั้งสิ้น 5 ชุมชน คือ ชุมชนวัดกลาง ชุมชนหนองแวง 1 ชุมชนหนองแวง 2 ชุมชนหลังสนามกีฬา 1 ชุมชนหลังสนามกีฬา 2 มีประชากรทั้งสิ้น 4,500 คน ประชากรร้อยละ 96 นับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย เกษตรกรรม สภาพเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง รายได้ของประชากรต่อหัว 65,000 บาท ต่อปี ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาค่อนข้างดี มีส่วนเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการสถานศึกษา โดยโรงเรียนได้นำหลักสูตรท้องถิ่นเข้ามาใช้ในการจัดการศึกษา รวมทั้งการให้บริการแก่ชุมชนทั้งในด้านสถานที่จัดงาน ด้านโสตทัศนูปกรณ์ อุปกรณ์เครื่องใช้และอำนวยความสะดวกทุกด้าน

วิสัยทัศน์โรงเรียน คือ โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง เป็น โรงเรียนแห่งการเรียนรู้ สร้างคนดี มีปัญญามีความสุข

เป้าหมายการพัฒนาโรงเรียน คือ

- 1) ผู้เรียนพัฒนาตนเอง เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงามของไทย สู่อนาคตเป็นพลเมืองดีของไทย
- 2) ผู้เรียน สามารถอ่านออก เขียนได้ คิดเป็น ทำเป็น สมภูมิชั้น
- 3) ผู้เรียน มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข
- 4) ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านนาฏศิลป์ ดนตรี ศิลปะและกีฬา
- 5) ผู้เรียน ที่เรียนสำเร็จการศึกษา มีโอกาสศึกษาต่อ ในระดับที่สูงขึ้น ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล
- 6) ผู้เรียน มีทักษะด้านวิชาชีพ เพื่อเป็นพื้นฐาน และนำไปใช้ ในการประกอบอาชีพได้ตามความสามารถ
- 7) โรงเรียน เป็นศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และ ICT และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมา ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 8) สร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้ร่มรื่น สะอาดและสวยงาม และมีโครงการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- 9) โรงเรียนปลอดสารเสพติด และอบายมุข โดยสร้างจิตสำนึกให้ผู้เรียนร่วมกันรณรงค์ต่อต้าน

และจากการที่เทศบาลนครขอนแก่น ได้สร้างปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมเมืองขอนแก่น โดยมีนโยบายใช้วัฒนธรรม เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการเมือง ส่วนหนึ่งของโครงการ คือการเลือกวรรณกรรมท้องถิ่น เรื่องสินไช เป็นพื้นที่ในฐานที่มั่นทางวัฒนธรรมแห่งยุคสมัย โดยได้แบ่งเป็นโครงการสังเคราะห์ภูมิปัญญาสินไช โครงการสร้างฐานข้อมูลสินไช และโครงการถ่ายทอดภูมิปัญญาสินไช ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการความร่วมมือพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นขึ้น เพื่อเผยแพร่และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้วรรณกรรมเป็นตัวนำสำนึกรักท้องถิ่นสู่การสร้างสำนึกอื่นๆต่อไป

โรงเรียนเทศบาลวัดกลางเป็นโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ได้ดำเนินการตามแนวนโยบาย โดยเริ่มจากการปรับภูมิทัศน์ภายในบริเวณโรงเรียน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ได้แก่การคัดลอกภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องสินไช จากต้นแบบของวัดสวนนวนารี จังหวัดขอนแก่น การสร้างประติมากรรมสินไชและสวนสินไช เพื่อให้นักเรียนได้ชื่นชม และสัมผัสวรรณกรรมท้องถิ่น ได้มีการส่งครูเข้าร่วมอบรมเพื่อ จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และส่งนักเรียนเข้าร่วมในทุกๆ

กิจกรรมในโครงการของเทศบาลนครขอนแก่น ทั้งดนตรี กีฬาและศิลปะ ได้มีการจัดอบรม เพื่อสร้างแนวทาง และความร่วมมือระหว่างครู บุคคลากรด้านต่างๆ ในโรงเรียน เพื่อนำเนื้อหาจาก วรรณกรรมสินไซ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระ โดยทดลองนำร่อง ในสาระศิลปะ สาระภาษาไทย และสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

การสร้างวิธีการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเหมาะสม จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ต่อการจัดการเรียนรู้ในวิชาศิลปะ ที่ต้องมีการพัฒนาทั้งด้านเนื้อหา และกิจกรรม เพื่อปลูกฝัง และพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักและเห็นคุณค่า ทักษะการสร้างสรรค์งานศิลปะ เป็นความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ ฝึกฝน และเรียนรู้ ด้วยการลงมือปฏิบัติ ค้นคว้าหาคำตอบ และนำประสบการณ์ที่ได้ มาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะ ที่แสดงออกอย่างอิสระด้วยตนเอง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัย ได้ศึกษา และพบว่ามีความสอดคล้อง เหมาะสมที่จะนำมาใช้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็น ขั้นตอน โดยมีกระบวนการในการสร้างให้เกิดทักษะ ปฏิบัติ ทักษะการสร้างสรรค์ผลงาน ทักษะ การแก้ปัญหาที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองและส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการที่ดีขึ้นแก่ผู้เรียน นั่นก็คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน ผู้วิจัยจึง ได้ศึกษาค้นคว้า และพัฒนาการจัดการ กิจกรรมการเรียนรู้วิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสินไซ โดยใช้รูปแบบ โครงงาน

โดยก่อนเริ่มดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเตรียมความพร้อมของเครื่องมือ ที่จะใช้ในการดำเนินการวิจัยโดยการจัดทำเครื่องมือต่างๆ เช่น แผนการจัดการเรียนรู้วิชาศิลปะโดย ใช้รูปแบบโครงงานที่ได้พัฒนาขึ้น จำนวน 12 แผน ใบความรู้ ใบงาน นำมาใช้ร่วมกับ เครื่องมือ ในการวัดผลและประเมินผู้เรียน คือ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ แบบประเมินทักษะ การปฏิบัติงานทัศนศิลป์ แบบประเมินทักษะการปฏิบัติโครงงาน และแบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อใช้ ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล พร้อมทั้ง สร้างและจัดหาสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่ง ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือต่างๆ โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจประเมิน ให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุง หาความสอดคล้องเหมาะสม

2. ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่อง วรรณกรรมสินไซ โดยใช้รูปแบบโครงงาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โดยใช้โครงงาน สิ่งประดิษฐ์ ซึ่งมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1) กำหนดโครงการ 2) ตั้งวัตถุประสงค์ 3) ออกแบบรูปแบบ

4) กำหนดวัสดุอุปกรณ์ 5) ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ 6) นำเสนอผลงาน และประกอบ ไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้อีกจำนวน 12 แผน ใช้เวลา 25 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยทำหน้าที่เป็น ครูผู้สอนด้วยตนเอง และใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนและบันทึกหลังแผนการ

จัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสามารถสรุปผลการดำเนินการได้ ดังนี้

1. ขั้นทบทวน

เนื่องจากเนื้อหาที่จะดำเนินการสอนนั้น ประกอบไปด้วยเนื้อหาความรู้ศิลปะและความรู้ วิศวกรรม ผู้วิจัยจึงเริ่มดำเนินการสอน ด้วยการปฐมนิเทศเพื่อทำความเข้าใจแก่นักเรียน และอธิบาย ถึงกรอบเนื้อหา ที่ต้องเรียนตลอดภาคเรียนที่ 2 เรื่องจิตรกรรมอีสานและหนังตะลุงอีสาน ในขั้นต้น ผู้สอนใช้คำถาม ถามนักเรียนเกี่ยวกับ วิศวกรรมและสินไซ ซึ่งได้คำตอบว่าคุ้นเคยและรู้จัก นักเรียน บางคนเคยทำ วิศวกรรมในวิชาอื่นมาบ้างแล้ว แต่เมื่อนำทั้งสองเนื้อหา มาเชื่อมโยงกันนักเรียน ไม่สามารถเชื่อมโยงได้ ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนเนื้อหา ของวรรณกรรมเรื่องสินไซในตอนต้นเรื่อง พร้อมนำเสนอสื่อภาพถ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสินไซ ตัวอย่าง วิศวกรรม ตัวอย่างผลงานและเน้นย้ำ ถึงคุณค่าใน ด้านศิลปะและคุณธรรม และให้นักเรียนที่ยังไม่รู้จักสินไซ ได้ไปค้นคว้าจากแหล่ง เรียนรู้อื่นๆเพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจยิ่งขึ้น

2. ขั้นสอน

ในขั้นสอนผู้วิจัยได้ใช้ใบความรู้ ให้นักเรียนศึกษาเป็นกลุ่ม เพื่อให้เกิดประสบการณ์ในการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และได้เสนอความคิดเห็นร่วมกัน ในการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่ม พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ เมื่อเริ่มกิจกรรมเนื่องจากปริมาณนักเรียนต่อกลุ่มที่มีถึง 8 คนทำให้การดำเนิน กิจกรรมการเรียนการสอน มีปัญหาในการดูแลพฤติกรรม นักเรียนบางคนพูดคุย และเล่นกันจนไม่มี สมาธิในการทำงาน ผู้วิจัยได้แก้ปัญหาโดยการเดินดูแลนักเรียน และให้คำแนะนำปรึกษาเป็นราย กลุ่ม เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้ตั้งใจยิ่งขึ้น เมื่อเข้าสู่แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3-4 จากการสังเกตนักเรียนเริ่มปรับพฤติกรรมดีขึ้น มีสมาธิและ ความตั้งใจในการปฏิบัติงานตาม ขั้นสอน ให้ความร่วมมือ สนใจในการตอบคำถาม และมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มยิ่งขึ้น นักเรียน ได้ฝึกรวบรวมสรุปข้อมูลจากใบความรู้ นำมาสรุปลงในใบงาน และผู้วิจัยได้สรุปเนื้อหา เพิ่มเติม ความเข้าใจยิ่งขึ้น

ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 ในกิจกรรมนี้ นักเรียนได้ปฏิบัติงานสร้างสรรค์ ผลงาน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ฝึกทักษะการคัดลอกภาพจิตรกรรมฝาผนัง ศึกษาโครงสร้างด้าน องค์ประกอบของภาพ สีที่ปรากฏในจิตรกรรมฝาผนังอีสาน วัตถุประสงค์ที่นำมาใช้ในการระบายสีใน อดีต ในขั้นตอนการระบายสี ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนใช้แรงบันดาลใจนี้สังเกต ค้นคว้าและทดลองใช้ วัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ใกล้ตัว ที่สามารถนำมาใช้เป็นสี ในการระบายภาพคัดลอก จิตรกรรมฝาผนัง อีสาน ซึ่งผลที่ได้คือ

สีเขียว	ได้จาก	ใบเตย ใบย่านาง ใบคำลิง
สีน้ำเงิน	ได้จาก	ดอกอัญชัญ
สีเหลือง	ได้จาก	ขมิ้น ดอกดาวเรือง
สีส้ม	ได้จาก	แคระอท
สีดำ	ได้จาก	ผงถ่าน
สีแดง	ได้จาก	กระเจี๊ยบ กลีบกุหลาบ กลีบเฟื่องฟ้า
สีม่วง	ได้จาก	ลูกผักปลัง กะหล่ำปลีสีม่วง

การศึกษาคัดลอกจิตรกรรมฝาผนังอีสาน นอกจากการที่ได้ศึกษาความสำคัญ และความ เป็นมาแล้ว อีกด้านหนึ่งคือการศึกษารูปแบบทางศิลปะที่ปรากฏ เนื้อหาจากวรรณกรรม นักเรียนได้ เรียนรู้ลักษณะ และความสำคัญของตัวละคร การทัศนศึกษาในแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เป็นกิจกรรม ที่ส่งเสริม ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ และเกิดความชื่นชม แหล่งเรียนรู้ทางศิลปะ ในท้องถิ่น จาก แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5-8 เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นให้ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะ ปฏิบัติทางทัศนศิลป์ ไปพร้อมกับการรวบรวมข้อมูล และประสบการณ์ เพื่อนำมาใช้ในการ ออกแบบและสร้างสรรค์ผลงาน ในขั้นตอนการปฏิบัติโครงการ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดโครงการ

ในขั้นตอนนี้ นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ใช้เวลาในช่วงโมฆะชุมนุม เพื่อประชุมปรึกษาในส่วนของ การเลือกตัวละคร จากวรรณกรรมเรื่องสินไซ เพื่อนำมาออกแบบตัวหนังสือสูง ในการปฏิบัติ โครงการ จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้น ในการเลือกตัวละครเพื่อ นำเสนอ และได้ข้อสรุปว่า ตัวละครที่แต่ละกลุ่มคัดเลือกมา คือ กุมภกัณฑ์ สังข์ทอง สินไซ สีโห และสุมณฑา

ขั้นตอนที่ 2 ตั้งวัตถุประสงค์

ในขั้นตอนนี้ เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่ม ได้เลือกตัวละคร จากวรรณกรรมเรื่องสินไซแล้ว นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าถึงความสำคัญ บทบาท และคุณธรรมของแต่ละตัวละคร จากใบความรู้ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต ในกิจกรรมนี้ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเป็น อย่างดี แบ่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน การค้นคว้า การสรุปเนื้อหา และการวิเคราะห์ตัวละครแล้วสรุป เป็นใบงาน ในรูปแบบของ Mind Mapping เพื่อนำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องเรียน โดยผู้วิจัย ได้สรุปและให้คำแนะนำ เพื่อเพิ่มเติมรายละเอียด เชื่อมโยงเนื้อหา ในวรรณกรรมสินไซ กับตัว ละครที่นักเรียนสนใจ เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 8 การทัศน ศึกษาที่วัดไชยศรี บ้านสาวะถี นักเรียนได้ศึกษาความรู้เพิ่มเติม จากวิทยากรและสังเกตตัวละคร เพื่อ คัดลอกรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ในขั้นตอนนี้ นักเรียนได้ตั้งข้อสังเกต ถึงความแตกต่างของ

รูปแบบตัวละครเปรียบเทียบกับการคัดลอกจากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนในแผนที่ 5 ทำให้ทราบถึงความแตกต่างจากลายมือช่างที่วาดจิตรกรรมฝาผนัง โดยวาดภาพตัวละครตัวเดียวกัน แต่สามารถออกแบบสร้างสรรค์ได้อย่างไม่ซ้ำกัน

ขั้นตอนที่ 3 ออกแบบ

ในขั้นตอนนี้ นักเรียนได้นำข้อมูล และประสบการณ์จากการศึกษาค้นคว้า คัดลอกมาถ่ายทอดสร้างสรรค์ เป็นผลงานการออกแบบตัวหนังสือสูง ซึ่งผู้วิจัยได้ให้คำแนะนำ และสนับสนุนให้นักเรียน นำความคิดถ่ายทอดเป็นผลงาน ตามความคิดสร้างสรรค์ โดยสมาชิกทุกคนในแต่ละกลุ่ม ออกแบบตัวหนังสือสูง ตามตัวละครที่ได้เลือก แล้วนำผลงานมาคัดเลือก เพื่อให้ได้ผลงานที่จะนำมาเป็นต้นแบบในการปฏิบัติโครงการ โดยผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้แสดงแนวคิดให้เพื่อนร่วมชั้นเรียน และกระตุ้น ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยการชมเชย สร้างความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะร่วมกัน ผู้วิจัยให้คำแนะนำ ตรวจสอบผลงานเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ สอดคล้องกับแนวคิด และตัวละคร

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดวัสดุอุปกรณ์

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยให้นักเรียนศึกษาสื่อ คือตัวหนังสือสูงภาคใต้เพื่อสังเกตวัสดุและตั้งคำถามว่านักเรียนจะทำตัวหนังสือสูงจะสามารถนำวัสดุใดในท้องถิ่น มาใช้ในการทำตัวหนังสือสูงได้บ้างให้แต่ละกลุ่ม เสนอวัสดุเพื่อบอกคุณสมบัติที่เหมาะสม เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนแนวคิดกับกลุ่มเพื่อน นักเรียนแต่ละกลุ่มได้พูดคุยปรึกษาวางแผน การเลือกใช้วัสดุที่นักเรียนรู้จัก สามารถเลือกนำมาใช้ได้อย่างปลอดภัย และมีคุณสมบัติเหมาะสมกับการทำชิ้นงาน ซึ่งวัสดุที่นักเรียน แต่ละกลุ่มได้เลือกคือ กระดาษแข็ง สีโปสเตอร์ กรรไกร มีดคัทเตอร์ ไม้ไผ่ ตะเกียบ ลวด ดินสอ

ขั้นตอนที่ 5 ปฏิบัติโครงการ

ในขั้นตอนนี้ หลังจากนักเรียนได้ออกแบบ และกำหนดวัสดุอุปกรณ์ในการทำตัวหนังสือสูง นักเรียนทุกกลุ่มเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ปฏิบัติโครงการตามขั้นตอน โดยสร้างสรรค์ตัวหนังสือสูงตามแบบที่ได้ออกแบบไว้ ผู้วิจัยได้สนับสนุน ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติงานกลุ่มตามความถนัด เพื่อให้เกิดความร่วมมือในกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยพบว่า นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ให้ความร่วมมือปฏิบัติงานตามขั้นตอน และหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี ในขณะที่ปฏิบัติงาน สิ่งที่ควรระมัดระวัง คือการใช้อุปกรณ์ สำหรับตัดกระดาษแข็ง และขั้นตอนที่ต้องใช้ความประณีต คือการนำชิ้นส่วนต่างๆ มาประกอบเชื่อมต่อกัน ให้สามารถขยับ เคลื่อนไหวได้ ซึ่งผู้วิจัยได้ดูแล กำชับให้คำแนะนำในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งสาธิตการทำงาน ในรายกลุ่ม นักเรียนบางคน ที่ไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ผู้วิจัยได้กำชับและอธิบาย เพื่อกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจ และเห็นถึงความสำคัญ

ของการมีส่วนร่วมในการทำงาน ซึ่งทุกกลุ่มได้ปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อย ทันเวลาที่กำหนดให้ และหลังจากการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยได้กำกับ ให้ทุกกลุ่มเก็บวัสดุ อุปกรณ์ เศษวัสดุและ ทำความสะอาด บริเวณห้องเรียน

ขั้นตอนที่ 6 นำเสนอ

ในขั้นตอนนี้ นักเรียนได้เตรียมผลงาน คือตัวหนังสือตลก เพื่อเตรียมนำเสนอ โดยแบ่งหน้าที่ ตามความถนัดด้านต่างๆ เช่น การเตรียมการนำเสนอด้วยวาจา และได้นำผลงานมานำเสนอ ในงาน วันนิทรรศการ ผลงานนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2553 แสดงผลงานพร้อมการนำเสนอ ให้นักเรียน ผู้ปกครอง และครู ที่มาร่วมในงาน เมื่อทุกกลุ่มเสร็จสิ้นการนำเสนอ ผู้วิจัยได้ เปิดโอกาสให้นักเรียน แสดงความคิดเห็น กระตุ้นด้วยการชมเชย สร้างความมั่นใจ ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดและ ข้อเสนอแนะร่วมกัน ผู้วิจัยได้สรุปเนื้อหารายละเอียด และวิจารณ์ผลงานของแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนได้ความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น พร้อมทั้งสรุปถึงวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และคุณค่าที่ได้รับ

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากวัตถุประสงค์ ข้อ 1 ที่กล่าวว่าเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะ สาระ ทักษะศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้นๆ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ โครงงาน ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง ให้มีจำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ขึ้นไป มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ผู้วิจัยได้ประเมิน โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาศิลปะ สาระทักษะศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้นๆ โดยใช้รูปแบบ โครงงาน ซึ่งเป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งผลที่ได้แสดงดังตาราง ที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะสาระทักษะศิลป์ เรื่องวรรณกรรม สั้นๆ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ โครงงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คะแนน เต็ม	คะแนนตาม เกณฑ์ร้อยละ	คะแนนที่ได้		ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	จำนวนนักเรียน ที่ผ่านเกณฑ์	ร้อยละ นักเรียนที่ ผ่านเกณฑ์
		คะแนน เฉลี่ย	ร้อยละ			
40	32	33.29	83.22	2.64	38	86.36

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนทั้งหมด 44 คนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ได้ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 33.29คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ83.22 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เท่ากับ 2.64 ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม และจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 เป็นจำนวน 38 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 44 คน คิดเป็นจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ร้อยละ 86.36 จึงถือว่าผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด

4. ผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานทัศนศิลป์

จากวัตถุประสงค์ ข้อ 2 ที่กล่าวว่า เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้นๆ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง ให้มีจำนวนนักเรียนร้อยละ 80 มีคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ผู้วิจัยได้ประเมินโดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานทัศนศิลป์ ผลที่ได้แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ทักษะการปฏิบัติงานทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้นๆ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คะแนนเต็ม	คะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ80	คะแนนที่ได้		ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	ร้อยละนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์
		คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ			
60	48	49.8	83	1.15	37	84.09

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติงานทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้นๆ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 49.8 คะแนนจากคะแนนเต็ม 60 คะแนน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 83 ของคะแนนเต็ม ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.15 และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยที่วัดได้ มาพิจารณาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม ปรากฏว่าคะแนนทักษะการปฏิบัติงานทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้นๆ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83 จึงถือว่าผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 84.09 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด

5. ผลการศึกษาทักษะการทำโครงการ

จากวัตถุประสงค์ ข้อ 3 ที่กล่าวว่า เพื่อศึกษาทักษะการทำโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้นๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การสอนแบบโครงการ ผู้วิจัยได้ประเมินความสามารถด้านทักษะการทำโครงการของนักเรียนโดยใช้แบบประเมินทักษะการทำโครงการของนักเรียน ผลที่ได้แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงทักษะการทำโครงการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายด้านต่างๆ

รายการประเมิน	ค่าสถิติ		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การกำหนดโครงการ (การคิดหัวเรือโครงการ)	29.29	3.39	มาก
2. การหางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (การตั้งวัตถุประสงค์)	29.06	2.09	มาก
3. การวางแผน (การออกแบบ/กำหนดวัสดุอุปกรณ์)	29.86	1.80	มาก
4. การปฏิบัติโครงการ	31.09	1.72	มาก
5. การเขียนรายงานโครงการ	28.95	1.94	มาก
6. การแสดงผลงาน	29.95	1.83	มาก
ค่าเฉลี่ย	29.7	2.12	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ทักษะการทำโครงการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวม 6 ขั้นตอนอยู่ในระดับมากโดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 29.7 คะแนน ซึ่งนักเรียนมีคะแนนมากที่สุดได้แก่ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติโครงการ เท่ากับ 31.09 คะแนน และขั้นตอนที่นักเรียนมีคะแนนทักษะน้อยที่สุดหรือขั้นที่ยากที่สุด คือขั้นที่ 5 การเขียนรายงานโครงการเท่ากับ 28.95 คะแนน

6. ผลการศึกษาคความพึงพอใจ

จากวัตถุประสงค์ ข้อ 4 ที่กล่าวว่า เพื่อศึกษาคความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้นๆ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนประเมินความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ โดยใช้รูปแบบโครงการ ผลที่ได้แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิชาศิลปะ โดยใช้รูปแบบการสอน แบบ
โครงการรายด้านต่างๆ 4 ด้าน

รายการประเมิน	ค่าสถิติ		ระดับความ คิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านรูปแบบการสอน	4.42	1.66	มาก
2. ด้านเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้	4.27	0.73	มาก
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.17	0.80	มาก
4. ด้านบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.23	0.73	มาก
รวม	4.27	0.98	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่อง
วรรณกรรมสั้นๆ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงการโดยรวมในแต่ละด้านอยู่ในระดับพึงพอใจมาก
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจาก
มากไปหาน้อยได้แก่ ด้านรูปแบบการสอนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ด้านเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้
เท่ากับ 4.27 ด้านบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 4.23 และด้านการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้เท่ากับ 4.17 ตามลำดับ

7. อภิปรายผล

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้นๆ สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบโครงการ ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามลำดับวัตถุประสงค์
ของการวิจัยดังต่อไปนี้

7.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 86.36 มีคะแนนด้านผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 83.22 ซึ่งผ่านเกณฑ์
ที่กำหนดไว้ คือ ให้มีจำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ขึ้นไปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านเกณฑ์ไม่น้อย
กว่าร้อยละ 80 ทั้งนี้ เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยรูปแบบโครงการ นำไปสู่การสร้างสรรค์ชิ้นงาน และ
ภาระงานที่มีความครอบคลุมในการพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะและกระบวนการ และ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนจุดประสงค์การเรียนรู้ และการวัดประเมินผล รวมทั้งนักเรียน
ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การศึกษาค้นคว้า จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย

ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรง ได้ลงมือปฏิบัติจริง และมีความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และยังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของจूरรัตน์ วรณพงษ์ (2544) ได้วิจัยผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ โครงงานวิทยาศาสตร์ที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็น ร้อยละ 80.44 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ ชัยประโคน (2542) ได้วิจัยการพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์รอบรู้ที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 70) คิดเป็นร้อยละ 74.35 ผลการวิจัยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ นักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบ โครงงาน จะมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้น เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ ได้ฝึกกระบวนการคิด มีการค้นคว้าหาความรู้ ด้วยตนเอง และสรุปองค์ความรู้ที่ค้นพบได้ ทำให้เข้าใจเนื้อหาสาระในเรื่องที่เรียน ได้เป็นอย่างดี และมีความคงทนถาวร

7.2 ผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานทัศนศิลป์

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 84.09 มีคะแนนทักษะการปฏิบัติงาน ทัศนศิลป์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 83 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ให้มีจำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ขึ้นไปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 โดยประเมินจากคะแนนผลงาน การคัดลอก ภาพจิตรกรรมโดยใช้สีจากธรรมชาติ การออกแบบตัวหนังสือตะลุงสินไซ และการสร้างสรรค์ตัวหนังสือ ตะลุงสินไซ โดยใช้แบบประเมินผลงาน ที่มีหัวข้อการประเมินดังนี้ คือ ผลงานสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ การจัดองค์ประกอบศิลป์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสวยงามประณีต และ ความสมบูรณ์ของผลงาน ซึ่งค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการปฏิบัติงานทัศนศิลป์ อยู่ในเกณฑ์ ระดับมาก เนื่องจาก นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนทุกขั้นตอน คิดและสร้างสรรค์ผลงานของ กระบวนการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ โครงงาน ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ปฏิบัติงานศิลปะ คัดลอกผลงานศิลปะที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน โดยผู้สอนเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ ตลอดระยะเวลาของการศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติงาน และนักเรียน มีโอกาสศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นอิสระ ในทุกขั้นตอนของรูปแบบ โครงงาน สอดคล้องกับงานวิจัย ของสวัสดิ์ แก้วหล่อน (2546) ได้วิจัยผลการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย โดยนักเรียนทุกคน มีคะแนนมากกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฏิวัติ แก้วรัตน์ (2546)

ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาทั้ง 3 ด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนมากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 ทุกด้าน ผลการวิจัยเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะ โดยผ่านเกณฑ์และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงเป็นการแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน ได้ส่งเสริมการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ การลงมือปฏิบัติจริง การสร้างสรรค์ผลงานและแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ (ชาติรี เกิดธรรม, 2547)

7.3 ผลการศึกษาทักษะการทำโครงงาน

ผลการศึกษาทักษะการทำโครงงานนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาศิลปะสาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสินไช โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน มีทักษะการทำโครงงานโดยรวมทั้ง 6 ขั้นตอนอยู่ในระดับมาก ในขั้นตอนที่ 5 การเขียนรายงานโครงงาน เป็นขั้นตอนที่มีรายละเอียด ที่นักเรียนต้องสรุปผลและรายงานถึงกิจกรรมทั้งหมด แต่เวลาในการทำกิจกรรมมีน้อย เนื่องจากมีกิจกรรมอื่นๆของโรงเรียน ทำให้ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน อีกทั้งนักเรียนเกิดปัญหาด้านการใช้ภาษาและคำที่เหมาะสม จึงส่งผลต่อการเขียนรายงานโครงงาน ในส่วนของขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติโครงงาน ด้วยรูปแบบโครงงานนำไปสู่การสร้างสรรค์ชิ้นงานและภาระงานที่มีความครอบคลุม นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาในรูปแบบทักษะโครงงานควบคู่กับเนื้อหา จากหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องวรรณกรรมสินไชอย่างต่อเนื่องและค่อยเป็นค่อยไปเป็นการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะและได้มีการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ฝึกทำใบงานสามารถเขียนเค้าโครงของโครงงาน ออกแบบวางแผนการทำงานและปฏิบัติโครงงาน เชื่อมโยงทั้งทักษะปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงาน ฝึกปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวทางศิลปะ ได้ศึกษาความเป็นมาของรูปแบบศิลปะในท้องถิ่น อภิปราย และนำเสนอผลงานได้ เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเดือนใจ ไชยโย (2543) พบว่า ความสามารถในการทำโครงงานของนักเรียน ที่ได้รับการสอนโดยเสริมการใช้แบบฝึกคิด หัวข้อ และวางแผนการทำโครงงานวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับดี สอดคล้องกับการศึกษาของทิพวรรณ ชุ่มเชื้อ (2548) ได้ศึกษาความสามารถในการทำโครงงาน ซึ่งอยู่ในระดับ ดี นักเรียนมีความสามารถกำหนดปัญหา ตั้งสมมติฐาน สามารถทำโครงงาน มีขั้นตอนดำเนินงานและสามารถนำเสนอผลงานได้ จึงแสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ ร่วมรับผิดชอบร่วมอภิปราย ได้แสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออก ลงมือปฏิบัติสร้างสรรค์ และนำเสนอผลงานของตนเอง

อย่างภาคภูมิใจ สร้างความสนุกสนาน และกระตือรือร้น ในการเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ กิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาศิลปะ รูปแบบการสอนแบบโครงงาน จึงเป็นรูปแบบการสอนอีกรูปแบบหนึ่ง ที่น่าสนใจ เหมาะสม และใช้ได้ดีกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์

7.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจ

ผลการศึกษาความพึงพอใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาศิลปะ สาระ ทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้น ไซ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน โดยผู้วิจัยได้สอบถาม ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่อง วรรณกรรมสั้น ไซ โดยแยกเป็นด้านต่างๆ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบการสอน ด้านเนื้อหา กิจกรรม การเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้น ไซ โดยใช้ รูปแบบการสอนแบบโครงงานโดยรวมอยู่ในระดับ พึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ ด้านรูปแบบการสอนอยู่ในระดับมาก เพราะนักเรียน ได้เรียนรู้ตามขั้นตอน ของรูปแบบโครงงาน อย่างเป็นระบบ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีการสร้างสรรค์ชิ้นงานและภาระงาน ที่ตามความสามารถของตน พร้อมทั้งมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม และในชั้นเรียน ซึ่งนักเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี สามารถศึกษา ความรู้ต่าง ๆ แล้วสรุปความรู้ที่สำคัญได้ด้วยตนเอง โดยใช้สื่อที่ครูจัดไว้ให้ ทำให้นักเรียนเข้าใจ เนื้อหามากขึ้น และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนเป็นระยะๆอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้สอนจะคอยให้ คำแนะนำ ตลอดระยะเวลาของการศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติงาน

การศึกษาทักษะในการคัดลอกจิตรกรรมฝาผนังอีสาน ได้ฝึกให้นักเรียนสามารถ นำความรู้ และประสบการณ์มาใช้ในการพัฒนาฝีมือและชิ้นงาน ประยุกต์ใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานของตนให้มีคุณภาพ ปลูกฝังค่านิยมจิตสำนึก และเห็นความสำคัญ ของศิลปะในท้องถิ่น ส่งผลให้การเรียนรู้นั้นมีความหมายมากขึ้น ด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ ได้มีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และเหมาะสมกับนักเรียน โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม จากเนื้อหาวรรณกรรม ให้นักเรียน เห็นคุณค่า และชื่นชมศิลปะ ในท้องถิ่นอันเป็นเอกลักษณ์ ควบคู่ไปพร้อมกับการสร้างสรรค์ผลงาน ด้านบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยสร้างความเป็น กันเอง สร้างความมั่นใจให้นักเรียนมีความกล้า ในการแสดงความคิดเห็น ในการนำเสนอผลงาน การมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการปฏิบัติกิจกรรมภายในกลุ่ม สนับสนุนให้นักเรียนแสดงออก อย่างเหมาะสมและเป็นไปตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยะพร วิชาชัย (2550) ได้ศึกษาความ พึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ

วัฒนธรรมโดยโครงการ เรื่อง ฮีตสิบสองคองสิบสี่ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ เพียงพร จินคามาตย์ (2551) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน เรื่องการป้อนรูปรายวิชาประวัติศาสตร์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จึงอภิปรายได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ โครงงาน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนมีโอกาสใช้กระบวนการกลุ่มในการคิดสร้างสรรค์ วางแผน ปฏิบัติงาน แก้ปัญหา อภิปราย และแสดงความคิดเห็น กล่าวแสดงออก นำเสนอผลงานของตนเองอย่างชื่นชมและภาคภูมิใจ จากการจัดกิจกรรมดังกล่าว ทำให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนาน มีความกระตือรือร้น สนใจในการเรียนมากขึ้น ด้วยจากการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ดี บทบาทของครูที่ช่วยให้คำแนะนำ สนับสนุนในทุกด้าน ส่งผลให้เกิดพัฒนาการของผู้เรียนที่ดีขึ้นในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิตฮอลล์ และลูอิส (1963 อ้างถึงใน มนไทย ฐประโทก, 2552) พบว่า วิธีการเรียนการสอนที่ดีนั้นควรเป็นวิธี ที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ทั้งในด้านการคิดเพื่อการวางแผน การลงมือปฏิบัติ และการประเมินผลการเรียนการสอนได้ด้วยตนเอง และเป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนในทุกๆด้าน และยังเปิด โอกาสให้ผู้เรียน ได้ฝึกคิดแบบมีขั้นตอน ฝึกการวางแผน การแก้ไขปัญหา และส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งต่างๆได้ด้วยตนเอง รวมถึงการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างบุคคล ตลอดจนส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบ โครงงาน เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ควรส่งเสริมให้มีการนำไปใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และส่งเสริมให้เกิดกับผู้เรียนในทุกระดับการศึกษา เพื่อพัฒนาตามแนวทางการปฏิรูประบบการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป